

FOEDERM
NIAS 16.4.91

LEGENDEN OM "AUGUSTREVOLUTIONEN"

Presentation af en afhandling om Den vietnamesiske revolution i 1945

Af Stein Tønnesson

1. Legenden

1941-45: Dobbelt fortryk

For at bevare kontrollen med Indokina efter nederlaget i Europa støttede de franske kolonialister sig til den japanske fascisme.

Det vietnamesiske folk samlede sig under ledelse af Indokinas Kommunistiske Parti

Tre oprør 1940-41

IKP dannede fronten Viet Minh ved det 8. Centralkomitémøde i maj 1941, som var sammenkaldt af Ho Chi Minh i Pac Bo. Mødet var enig om en national frigørelses-strategi og om at bygge op guerrillasoner.

Folket i de nordlige bjergområder sluttede massivt op om Viet Minh, som gennem en udstuderet kombination af politiske og militære kampmidler lykkedes, allerede i 1944, at skabe en virkelig frigjort sone. I december 1944 blev der oprettet en national frigøringshær under kommando af Vo Nguyen Giap.

Efter at de Gaulle var kommet til magten i Frankrig forsøgte de franske kolonialister at vende kappen efter vinden og slutte sig til de Gaulle, men i marts 1945 kom japanerne dem i forkøbet og avvæbnede den franske kolonihær uden vesentlig modstand.

Allerede tidligere havde japanerne forsøgt at rekruttere lokale lakejer, så som Tran Trong Kim og Ngo Dinh Diem, men det var

vigtigere for japanerne at holde lov og orden gennem det franske styre end at støtte op om de lokale grupper af marionetter. Efter 9 marts 1945 blev der imidlertid dannet en marionette-regering under Tran Trong Kim's ledelse, men den havde ingen reel indflydelse og kunne intet gøre for at afhjælpe en frygtelig hungersnød der tog livet af 2 millioner mennesker.

Det vietnamesiske folk vendte nu sin vrede mod japanerne og deres marionetter, og der opstod en førrevolutionær situation i hele landet. Der var lokale oprør flere steder, og i nord udvidede Viet Minh den frigjorte sone, og gennemførte dessuden en lang række angreb på de japanske styrker, som led store tab.

Ho Chi Minh havde i lang tid forudset at der ville opstå en revolutionær situation i krigens afslutningsfase, og alle lokale parti- og frontorganisationer var forberedt på at igangsætte et nationalt generaloprør når anledningen bød sig.

Den 13 august, efter den japanske Kwangtungarmés nederlag for de sovjetiske styrker, og atomexplosionerne i Nagasaki og Hiroshima, kapitulerede Japan. Samme dag holdt IKP en national kongress i Tan Trao i den frigjorte sone, og umiddelbart efter blev der holdt en national folkekongress som vedtog at fravryste de nationale marionetter magten før der ankom allierede tropper til Vietnam. Mødet sendte ud en opfordring til generalopstand og valgte en frigørelseskomité under Ho Chi Minh's ledelse som skulle fungere som midlertidig regering. Den 19 august greb folket i Hanoi magten. I Hue tvang Viet Minh kejser Bao Dai til at abdikere og hans marionettere regering til at afgang. 25 august tog folket også magten i Saigon gennem en demonstration af mer end 1 million mennesker. Den 2 september 1945 erklærede Ho Chi Minh Den Demokratiske Republik Vietnam's uafhængighed ved et stort folkemøde i Hanoi.

Revolution var således slutført indenfor et forløb af tre uger. Augustrevolution gjorde slut på 80 års kolonialisme, afskaffede kejserdømmet og genoprettede Vietnams nationale uafhængighed. Revolutionen var karakteriseret af en gennemtænkt

kombination af politisk kamp og væbnet kamp, sådan at den ene understøttede den anden. Revolutionen viste massernes politiske modenhed og deres evne til resolut handling, den viste også Viet Minh og Kommunistpartiets dygtige ledelse. Sejeren var et resultat af godt lederskab, af at den korrekte kurs var blevet valgt på det rigtige tidspunkt, og af at de mest passende kampformer var blevet valgt for hver enkelt periode og hvert enkelt område af landet. Sejeren var også et resultat af langvarige forberedelser, både politisk og militært, og af at der var etableret en solid national enhed mellem arbejdere og bønder. Gennem Augustrevolution lykkedes denne alliance at skabe hos hele det vietnamesiske folk en kampånd som var så stærk at det senere kunne udholde alle prøvelser.

Vietnamesisk national-kommunistisk legende - stor indflydelse

En meget kraftig forvanskning af de faktiske forhold. Stort oprydningsarbejde for historikere. På samme måde som andre mytiske beretninger, indeholder også legenden om Augustrevolution en kerne af sandhed - det mytiske er opstået ved at fakta er blevet udvalgt, sammenstillet og fortolket på en måde som forvansker, overdriver eller udelader enkeltelementerne, alt i den hensigt at få historien til at passe med Kommunistpartiets opfattelse af hvordan revolutionen burde - eller skulle - have været. Den før-revolutionære nationale regerings politik, under ledelse af den respekterede skolemand Tran Trong Kim, er blevet forvansket. Partiets ledende rolle, dets ledes dygtighed og forudseenhed, omfanget af Vietminh-styrkernes kamp mod japanerne, er alt sammen blevet overdrevet. Interne partimodsætninger, planer om at inkludere Cambodia og Laos i en Vietnamesisk eller Indokinesisk Republik, forkærte forventninger om en allieret invasion, den amerikanske modarbejdelse af Frankrig, og den betydelige ikke-

kommunistiske deltagelse i den nationale frigørelse, er blevet udeladt eller undervurderet.

Truong Chinh som modspiller - det er godt at have en modspiller.

Truong Chinh: "Augustrevolutionen" fra 1946.

Legenden kan følges fra før begivenheden, gennem begivenheden og op til i dag (gå ikke i detaljer her).

Vietnamesisk historieskrivning: Tran Huy Lieu, Tran Van Giau.

Philippe Devillers, John T. McAlister, Huynh Kim Khanh, William Duiker, David Marr.

2. To årsagskeder

1) Den japansk-amerikanske konflikt om Indokina 1941 - Roosevelt's Indokinapolitik - strategisk situation årsskiftet 1944-45 - 9 marts-kuppet - maktvakuum som gjorde revolutionen mulig.

2) IKP 1930 - oprør 1940 - Viet Minh - lederskab med væbnede styrker på vietnamesisk jord - propaganda og organisering sommer 1945 - magtovertagelse i august.

To spørgsmål skal besvares: Hvordan opstod det maktvakuum som gjorde Augustrevolutionen mulig? Hvordan kan det være at mellem alle tænkelige nationale lederskab, var det Ho Chi Minh og hans gruppe som greb chansen - eller var i en sådan position at de kunde gribe chansen?

3. Roosevelt's Rolle

Ambition: Forene to historiografiske traditioner. Forene krigshistorie og revolutionshistorie - diplomatisk/militær historie og områdestudier - international historie. Fornægte skelnen mellem externt og internt - Multiaktør-perspektiv, kilder i mange land.

Amerikansk debat om Roosevelt's Indokinapolitik.

Koncensus om at han opgav den anti-franske politik før han døde.

Jeg fremlægger i stedet den hypotese at en af Roosevelt's sidste store rænkespil var en fordækt aktion for at afskaffe det franske kolonistyre i Indokina, og at dette rænkespil lykkedes. Det førte bare ikke til det trusteeship Roosevelt havde i tankerne, men i stedet til Augustrevolutionen.

Forstå forholdet Roosevelt-Churchill-Stalin-de Gaulle

MAGIC - DECEPTION

Overhead: Strategisk situation slutningen af 1944

Overhead: Strategisk situation begyndelsen af 1945

Kuppet 9 marts

Er min hypotese bevist? Afgørende er Halsey's operation (iøvrigt også af stor betydning for hungersnød: måske henimod 1 million).

Hvad skete efter Roosevelt's død? Paradox at Washington ændrede

officiel politik netop som den anti-franske politik var lykkedes lokalt.

CARBONADO

4. Viet Minh

Partimæssig styrkeposition 1940

1940-oprørene

Flytningen af partiledelsen til nord

Viet Minh's dannelse

Kommunisternes mål: Indokinesisk enhedsstat (OVERHEAD bjørn)

Paige - Scott - Popkin (s.119)

Cao Bang 1941-45 som test case. Lederskabets overlevelse.

Bruger Elster, Viet Nam Doc Lap og franske efterretningsrapporter.

Resultat: Bøndernes lojalitet skiftede flere gange.

9. marts af afgørende betydning:

- bønderne havde ikke længere noget at frygte
- Garde Indigène i delvis opløsning

- Politiske fanger blev sluppet fri
- Den såkaldte marionette-regering var ikke anti-kommunistisk

Viet Minh's slagord spredte sig derfor som ild i tørt græs.

Forskel i strategi syd-nord.

Ho Chi Minh planlagde for allieret invasion.

Tan Trao-kongresserne udslag af enorm strategisk fejlvurdering. Desuden adskillig nølen på kongressen. Tanken om at kombinere en vietnamesisk opstand med en allieret invasion havde været så grundfæstet at det var svært at lægge om: Angrebet på Thai Nguyen.

Augustrevolutionen delvis rent spontan (D.G. Marr), delvis gennemført af annenrangs kadre. Lederskabet indkasserede gevinsten bagefter, og mange lokale ledere har været bitre hele deres liv fordi de ikke fik den retmæssige del af æren: det var jo de som gennemførte magtovertagelsen medens deres overordnede var langt væk i Tan Trao. Kun i syd foregik revolutionen på en koordineret måde (intervjuet med Tran Van Giau).

Dette er det faktiske revolutionsforløb som Truong Chinh umiddelbart gik i gang med at retuchere. Kommunisterne havde pludselig fået magten, og ved siden af at være begejstret, var de nok også noget overrasket og en lille smule skuffede over at det havde været så nemt og at de ikke selv havde fået anledning til å lede operationerne. Meget var gået til på en uordentlig måde som ikke var i overensstemmelse med de kommunistiske principper. Det var også kedeligt at der ikke var blevet mere brug for de militære styrker som Vo Nguyen Giap havde bygget op. De skulle jo gerne prøves i kamp. På en måde var historien gået de kommunistiske ledere forbi; ungdomsgrupper rundt om i landet havde gennemført et

kup medens de selv var samlet for at planlægge en militær opstand, udfra gode ideologiske principper. Nu gjaldt det så om at gøre den magtovertagelse som var foregået om til et lærestykke som kunne bruges i forsvaret af den nye republik. Augustrevolutionen måtte fremstilles historisk som om den var foregået sådan som den burde ha foregået. Det blev Truong Chinh's opgave. 12 September 1945 gik han i partiavisen *Co Giai Phong* voldsomt til angreb på dem der påstod at kommunisterne kun havde udført et kup: 'Vi har gennemført Augustrevolutionen' (*Chung ta da lam cuoc Cach mang thang Tam*), skrev han.¹ Det var såvidt jeg ved første gang det udtryk - som selvsagt er bygget over Oktoberrevolutionens forbillede - blev brugt. Artiklen indeholder det første udkast til Truong Chinh's store legende: overdrivelsen af Tan Trao-kongressernes betydning, af lederskabets rolle og af den mængde blod der var spilt i kamper mod japanerne. Til Augustrevolutionens 1-års-jubileum i 1946 skrev Truong Chinh en serie artikler i tidsskriftet *Su That* (Sandheden), som så blev samlet og udgivet som bog under titelen "Augustrevolutionen". Den bog regnes som den ene af Truong Chinh's to teoretiske hovedværker.² En seiglivet legende var skabt. I tredve år kom den til at spille rollen som inspirator for de vietnamesiske kommunisters kamp mod franskmænd, amerikanere og ikke-kommunistiske landsmænd. Efter 1975 blev legenden en del af det Socialistiske Vietnam's statsbærende ideologi. Det er svært at sige hvor længe legenden kan holdes levende, men jeg tror nok vi

¹ 'Cach Mang hay Dao Chinh?', column in *Co Giai Phong*, No. 16, 12.9.45 (National Library, Hanoi). Please accept my apologies for printing Vietnamese quotations without the diacritical marks.

² The other main work is *The Resistance Will Win* from 1947. The articles on the August Revolution were first printed in *Su That* [Truth], a review edited by Truong Chinh, and then rewritten and published as: Truong Chinh, *The August Revolution*, Hanoi, 1946. A second English edition published in Hanoi 1962 was reprinted in B. Fall (ed.), *Primer for Revolt*, New York, Praeger, 1963. A different English translation was included in Truong Chinh, *Selected Writings*, Hanoi, Foreign Languages Publishing House, 1977.

kan regne med at den vil være betydelig svækket allerede til 50-årsjubileet i 1995. Måtte dette jubileum give anledning til en åben faglig debat om de store begivenheder i August 1945, da den vietnamesiske ungdom for første gang siden Tay Son-oprøret i slutningen af det 19. århundrede følte de havde hånd om sin egen skæbne, og da Ho Chi Minh - til tros for at han havde gjort nogen forkærte forudsigelser - fremstod som den store nationale leder han var.